

Newidiadau i deddfwriaeth: Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys ar gyfer y Mesur Hawliau Plant a Phobl Ifanc (Cymru) 2011, RHAN 1. (See end of Document for details)

YR ATODLEN

Y CONFENSIWN, Y PROTOCOLAU, Y DATGANIADAU A'r NEILLTUADAU

RHAN 1

RHAN I O'R CONFENSIWN

Addasiadau (ddim yn newid testun)

C1 Atod. Rhn. 1 cymhwyswyd (2.11.2020 at ddibenion penodedig, 1.9.2021 at ddibenion penodedig, 1.1.2022 at ddibenion penodedig, 1.9.2022 at ddibenion penodedig) gan Deddf Anghenion Dysgu Ychwanegol a'r Tribiwnlys Addysg (Cymru) 2018 (anaw 2), **aa. 7(2)(a)**, 100(3); O.S. 2020/1182, **rhl. 3(2)(b)**; O.S. 2021/373, **erglau. 3, 4, 6, 7** (fel y'i diwygiwyd gan O.S. 2021/938, **ergl. 2**); O.S. 2021/1243, **ergl. 3** (ynghyd ag **erglau. 4-23**) (fel y'i diwygiwyd gan O.S. 2021/1428, **ergl. 2**); O.S. 2021/1244, **ergl. 3** (ynghyd ag **erglau. 4-21**) (fel y'i diwygiwyd gan O.S. 2021/1428, **ergl. 3**); O.S. 2021/1245, **erglau. 3, 4** (ynghyd ag **ergl. 1(4)**); O.S. 2022/891, **ergl. 3** (ynghyd ag **erglau. 4-25**); O.S. 2022/892, **erglau. 2, 3** (ynghyd ag **erglau. 4-18**); O.S. 2022/893, **ergl. 4**; O.S. 2022/894, **ergl. 3**; O.S. 2022/895, **erglau. 3, 4**; O.S. 2022/896, **ergl. 3** (ynghyd ag **erglau. 1(7), 4-22**); O.S. 2022/897, **ergl. 3** (ynghyd ag **erglau. 1(8), 4-21**); O.S. 2022/898, **erglau. 2, 3**

Gwybodaeth Cychwyn

II Atod. Rhn. 1 mewn grym ar 16.5.2011, gweler **a. 11**

Erthygl 1

At ddibenion y Confensiwn presennol, mae plentyn yn golygu pob bod dynol sydd o dan ddeunaw mlwydd oed oni ddeuir i lawn oed yn gynt o dan y gyfraith sy'n gymwysadwy i'r plentyn.

Erthygl 2

- Rhaid i Bartion Gwladwriaethau barchu'r hawliau sydd wedi eu nodi yn y Confensiwn presennol a'u sicrhau i bob plentyn o fewn eu hawdurdodaeth heb gamwahanfaethu o unrhyw fath, ni waeth beth fo hil, lliw, rhyw, iaith, crefydd, barn wleidyddol neu farn arall, tarddiad cenedlaethol, ethnig neu gymdeithasol, eiddo, anabledd, genedigaeth neu statws arall y plentyn neu ei riant neu ei warcheidwad cyfreithiol.
- Rhaid i Bartion Gwladwriaethau gymryd pob mesur priodol i sicrhau bod y plentyn yn cael ei amddiffyn rhag pob ffurf ar gamwahanfaethu neu gosbi ar sail statws, gweithgareddau, barnau datganedig, neu greddau rhieni, gwarcheidwaid cyfreithiol, neu aelodau teulu'r plentyn.

Erthygl 3

- Ym mhob gweithred sy'n ymwneud â phlant, p'un a ymgymerir â hwy gan sefydliadau lles cymdeithasol cyhoeddus neu breifat, llysoedd barn, awdurdodau gweinyddol neu gyrff deddfwriaethol, rhaid i les pennaf y plentyn fod yn brif ystyriaeth.

Newidiadau i deddfwriaeth: Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys ar gyfer y Mesur Hawliau Plant a Phobl Ifanc (Cymru) 2011, RHAN 1. (See end of Document for details)

- 2 Mae Partïon Gwladwriaethau yn ymrwymo i sicrhau i'r plentyn yr amddiffyniad a'r gofal sy'n angenrheidiol i'w lesiant, gan ystyried hawliau a dyletswyddau ei rieni, ei warcheidwaid cyfreithiol, neu unigolion eraill sydd â chyfrifoldeb cyfreithiol drosto, ac, i'r perwyl hwn, rhaid iddynt gymryd pob mesur deddfwriaethol a gweinyddol sy'n briodol.
- 3 Rhaid i Bartïon Gwladwriaethau sicrhau y bydd y sefydliadau, y gwasanaethau a'r cyfleusterau sy'n gyfrifol am ofalu am blant neu am eu hamddiffyn yn cydymffurfio â'r safonau a sefydlwyd gan awdurdodau cymwys, yn enwedig ym meysydd diogelwch, iechyd, yn nifer ac addasrwydd eu staff, yn ogystal â goruchwyliaeth gymwys.

Erthygl 4

Rhaid i Bartïon Gwladwriaethau ymgymryd â phob mesur deddfwriaethol a gweinyddol sy'n briodol a phob mesur priodol arall ar gyfer gweithredu'r hawliau a gydnabyddir yn y Confensiwn presennol. O ran hawliau economaidd, cymdeithasol a diwylliannol, rhaid i Bartïon Gwladwriaethau ymgymryd â'r mesurau hynny hyd eithaf maint yr adnoddau sydd ar gael iddynt, a phan fo angen, o fewn fframwaith cydweithredu rhyngwladol.

Erthygl 5

Rhaid i Bartïon Gwladwriaethau barchu cyfrifoldebau, hawliau a dyletswyddau rhieni neu, pan fo'n gymwysadwy, aelodau'r teulu estynedig neu'r gymuned fel y darperir ar gyfer hynny yn ôl yr arfer lleol, gwarcheidwaid cyfreithiol neu bersonau eraill sy'n gyfrifol am y plentyn yn ôl y gyfraith, i ddarparu, mewn modd sy'n gyson â gallueddau datblygol y plentyn, gyfarwyddyd a chanllawiau priodol i'r plentyn arfer yr hawliau a gydnabyddir yn y Confensiwn presennol.

Erthygl 6

- 1 Mae Partïon Gwladwriaethau yn cydnabod bod gan bob plentyn hawl gynhenid i fywyd.
- 2 Rhaid i Bartïon Gwladwriaethau sicrhau i'r graddau eithaf sy'n bosibl y bydd y plentyn yn goroesi ac yn datblygu.

Erthygl 7

- 1 Rhaid i'r plentyn gael ei gofrestru yn union ar ôl ei eni a bydd ganddo hawl o ddyddiad ei eni i gael enw, hawl i gael cenedligrwydd a chyn belled ag y bo modd, hawl i adnabod ei rieni ac i gael gofal ganddynt.
- 2 Rhaid i Bartïon Gwladwriaethau sicrhau bod yr hawliau hyn yn cael eu gweithredu'n unol â'u cyfraith genedlaethol a'u rhwymedigaethau o dan yr offerynnau rhyngwladol perthnasol yn y maes hwn, yn enwedig pan fyddai'r plentyn fel arall heb wladwriaeth.

Erthygl 8

- 1 Mae Partïon Gwladwriaethau yn ymrwymo i barchu hawl y plentyn i gadw ei hunaniaeth, gan gynnwys ei genedligrwydd, ei enw a'i berthnasau teuluol fel y'u cydnabyddir gan y gyfraith heb amhariad anghyfreithlon.

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys ar gyfer y Mesur Hawliau Plant a Phobl Ifanc (Cymru) 2011, RHAN 1. (See end of Document for details)

- 2 Pan fo plentyn wedi ei amddifadu'n anghyfreithlon o rai neu bob un o elfennau ei hunaniaeth, rhaid i Bartion Gwladwriaethau ddarparu cymorth ac amddiffyniad priodol, gyda golwg ar ailsefydlu'n gyflym ei hunaniaeth.

Erthygl 9

- 1 Rhaid i Bartion Gwladwriaethau sicrhau na chaiff plentyn ei wahanu oddi wrth ei rieni yn erbyn eu hewylllys, ac eithrio pan fo awdurdodau cymwys, yn ddarostyngedig i adolygiad barnwrol, yn penderfynu, yn unol â'r gyfraith a'r gweithdrefnau sy'n gymwysadwy, fod angen y gwahanu hwnnw er lles pennaf y plentyn. Gall penderfyniad o'r fath fod yn angenrheidiol mewn achos penodol megis un sy'n golygu bod y plentyn yn cael ei cam-drin neu ei esgeuluso gan y rhieni, neu un lle mae'r rhieni'n byw ar wahân a bod rhaid gwneud penderfyniad ynghylch preswylfan y plentyn.
- 2 Mewn unrhyw reithdrefn yn unol â pharagraff 1 o'r erthygl bresennol, rhaid i bob parti sydd â buddiant gael cyfle i gymryd rhan yn y rheithdrefn ac i wneud eu sylwadau'n hysbys.
- 3 Rhaid i Bartion Gwladwriaethau barchu hawl plentyn sydd wedi ei wahanu oddi wrth un o'i rieni neu'r ddau ohonynt i gadw perthynas bersonol a chysylltiad uniongyrchol â'r ddau riant yn rheolaidd, ac eithrio os yw'n groes i les pennaf y plentyn.
- 4 Pan fo'r gwahanu hwnnw yn ganlyniad i unrhyw gamau a gychwynwyd gan Barti Gwladwriaeth, megis cadwad, carchariad, alltudiaeth, allgludiad neu farwolaeth (gan gynnwys marwolaeth sy'n deillio o unrhyw achos tra bo'r person yn nalfar Wladwriaeth) un riant neu'r ddau ohonynt neu'r plentyn, rhaid i'r Parti Gwladwriaeth, ar archiad, ddarparu i'r rhieni, y plentyn neu, os yw'n briodol, aelod arall o'r teulu yr wybodaeth hanfodol ynghylch lleoliad aelod(au) absennol y teulu oni fyddai darparu'r wybodaeth yn niweidiol i lesiant y plentyn. Rhaid i Bartion Gwladwriaethau sicrhau ymhellach na fyddai cyflwyno'r archiad hwnnw ynnddo'i hun yn peri unrhyw ganlyniadau andwyol i'r person(au) o dan sylw.

Erthygl 10

- 1 Yn unol ag ymrwymiad y Partion Gwladwriaethau o dan erthygl 9, paragraff 1, rhaid i geisiadau gan blentyn neu ei rieni i ddod i mewn i diriogaeth Parti Gwladwriaeth neu ymadael â hi at ddiben ailuno gael eu trin gan Bartion Gwladwriaethau mewn modd cadarnhaol, dyngarol a hwylus. Rhaid i Bartion Gwladwriaethau sicrhau ymhellach na fyddai cyflwyno'r archiad hwnnw yn peri unrhyw ganlyniadau andwyol i'r ceiswyr nac i aelodau o'u teulu.
- 2 Bydd gan blentyn y mae ei rieni yn preswyllo mewn gwahanol Wladwriaethau hawl i gadw yn rheolaidd, oddigerth o dan amgylchiadau eithriadol, berthynas bersonol a chysylltiadau uniongyrchol â'r ddau riant. I'r perwyl hwnnw ac yn unol ag ymrwymiad Partion Gwladwriaethau o dan erthygl 9, paragraff 2, rhaid i Bartion Gwladwriaethau barchu hawl y plentyn a'i rieni i adael unrhyw wlad, gan gynnwys gwlad eu hunain, ac i fynd i mewn i'w gwlad eu hunain. Yr unig gyfyngiadau y bydd yr hawl i adael unrhyw wlad yn ddarostyngedig iddynt yw'r cyfyngiadau sydd wedi eu rhagnodi gan y gyfraith ac sy'n angenrheidiol i warchod diogeledd gwladol, trefn gyhoeddus (ordre public), iechyd neu foesau cyhoeddus neu hawliau a rhyddidau personau eraill ac sy'n gyson â'r hawliau eraill a gydnabyddir yn y Confensiwn presennol.

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys ar gyfer y Mesur Hawliau Plant a Phobl Ifanc (Cymru) 2011, RHAN 1. (See end of Document for details)

Erthygl 11

- 1 Rhaid i Bartïon Gwladwriaethau gymryd mesurau i ymladd y weithred anghyfreithlon o symud plant dramor a pheidio â'u dychwelyd.
- 2 I'r perwyl hwn, rhaid i Bartïon Gwladwriaethau hybu'r broses o gwblhau cytundebau dwyochrog neu amlochrog neu gydsynio â chytundebau sy'n bodoli eisoes.

Erthygl 12

- 1 Rhaid i Bartïon Gwladwriaethau sicrhau i'r plentyn sy'n gallu ffurfio ei farn ei hun hawl i leisio'r farn honno'n ddirwystr ym mhob mater sy'n effeithio arno, a bod pwys priodol yn cael ei roi ar farn y plentyn yn ôl ei oedran a'i aeddfedrwydd.
- 2 At y diben hwn, rhaid rhoi cyfle i'r plentyn yn benodol i gael gwrandawriad mewn unrhyw reithdrefn farnwrol a gweinyddol sy'n effeithio arno, naill ai'n uniongyrchol, neu drwy gynrychiolydd neu gorff priodol, mewn modd sy'n gyson â rheolau gweithdrefnol y gyfraith genedlaethol.

Erthygl 13

- 1 Bydd gan y plentyn hawl i ryddid mynegiant. Bydd yr hawl hon yn cynnwys rhyddid i geisio, cael a rhoi gwybodaeth a syniadau o bob math, ni waeth beth fo'r ffiniau, naill ai ar lafar, mewn ysgrifen neu mewn print, ar ffurf celfyddyd, neu drwy unrhyw gyfrwng arall a ddewisir gan y plentyn.
- 2 Caiff y dull o arfer yr hawl hon fod yn ddarostyngedig i gyfyngiadau, ond ni fydd y rhain ond y rhai a ddarperir drwy'r gyfraith ac sy'n angenrheidiol:
 - (a) i barchu hawliau neu enwau da personau eraill; neu
 - (b) i warchod diogeledd gwladol neu drefn gyhoeddus (ordre public), neu iechyd neu foesau cyhoeddus.

Erthygl 14

- 1 Rhaid i Bartïon Gwladwriaethau barchu hawl y plentyn i ryddid meddwl, cydwybod a chrefydd.
- 2 Rhaid i Bartïon Gwladwriaethau barchu hawliau a dyletswyddau'r rhieni a phan fo'n gymwysadwy, gwarcheidwaid cyfreithiol, i roi cyfarwyddyd i'r plentyn i arfer ei hawl mewn modd sy'n gyson â gallueddau datblygol y plentyn.
- 3 Yr unig gyfyngiadau y caiff rhyddid unigolyn i amlygu ei grefydd fod yn ddarostyngedig iddynt yw'r cyfyngiadau sydd wedi eu rhagnodi gan y gyfraith ac sy'n angenrheidiol i warchod diogelwch, trefn, iechyd neu foesau cyhoeddus, neu hawliau a rhyddidau personau eraill.

Erthygl 15

- 1 Mae Partïon Gwladwriaethau yn cydnabod hawliau'r plentyn i gael rhyddid i ymgysylltu a rhyddid i ymgynnull yn heddychlon.
- 2 Ni chaniateir i unrhyw gyfyngiadau gael eu gosod ar y dull o arfer yr hawliau hyn ac eithrio'r rhai a osodir i gydymffurfio â'r gyfraith ac sy'n angenrheidiol mewn cymdeithas ddemocrataidd er budd diogeledd gwladol neu ddiogelwch

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys ar gyfer y Mesur Hawliau Plant a Phobl Ifanc (Cymru) 2011, RHAN 1. (See end of Document for details)

cyhoeddus, trefn gyhoeddus (ordre public), diogelu ieched neu foesau cyhoeddus neu amddiffyn hawliau a rhyddidau personau eraill.

Erthygl 16

- 1 Ni chaniateir i unrhyw blentyn gael ei orfodi i ddioddef ymyrraeth fymrwylol neu anghyfreithlon â'i breifatrwydd, â'i deulu, â'i gartref na'i ohebiaeth nac ymosodiadau anghyfreithlon ar ei anrhydedd a'i enw da.
- 2 Mae gan y plentyn hawl i gael ei amddiffyn gan y gyfraith yn erbyn unrhyw ymyrraeth neu ymosodiadau o'r fath.

Erthygl 17

Mae Partïon Gwladwriaethau yn cydnabod y swyddogaeth bwysig sy'n cael ei chyflawni gan y cyfryngau torfol a rhaid iddynt sicrhau bod modd i'r plentyn gael gafael ar wybodaeth a deunyddiau o amryfal ffynonellau cenedlaethol a rhyngwladol, yn enwedig y rhai sydd wedi eu hanelu at hybu ei lesiant cymdeithasol, ysbrydol a moesol a'i ieched corfforol a'i ieched meddwl.

I'r perwyl hwn, rhaid i Bartïon Gwladwriaethau:

- (a) annog y cyfryngau torfol i ledaenu gwybodaeth a deunyddiau a fyddai o fudd cymdeithasol a diwylliannol i'r plentyn ac yn unol ag ysbryd erthygl 29;
- (b) annog cydweithrediad rhyngwladol i gynhyrchu, cyfnewid a lledaenu gwybodaeth a deunyddiau o'r fath o amryfal ffynonellau diwylliannol, cenedlaethol a rhyngwladol;
- (c) hyrwyddo'r broses o gynhyrchu a lledaenu llyfrau plant;
- (d) annog y cyfryngau torfol i roi sylw penodol i anghenion ieithyddol plentyn sy'n perthyn i grŵp lleiafrifol neu sy'n blentyn brodorol;
- (e) hyrwyddo'r broses o lunio canllawiau priodol i amddiffyn y plentyn rhag gwybodaeth a deunyddiau a fyddai'n niweidiol i'w lesiant, gan gadw mewn cof ddarpariaethau erthyglau 13 a 18.

Erthygl 18

- 1 Rhaid i Bartïon Gwladwriaethau wneud eu gorau glas i sicrhau y cydnabyddir yr egwyddor bod gan y ddau riant gyfrifoldebau cyffredin dros fagwraeth a datblygiad y plentyn. Mae gan rieni neu, yn ôl y digwydd, warcheidwaid cyfreithiol, y prif gyfrifoldeb dros fagwraeth a datblygiad y plentyn. Eu consŷrn sylfaenol hwy fydd lles pennaf y plentyn.
- 2 Er mwyn gwarantu a hybu'r hawliau sydd wedi eu nodi yn y Confensiwn presennol, rhaid i Bartïon Gwladwriaethau roi cymorth priodol i rieni a gwarcheidwaid cyfreithiol i gyflawni eu cyfrifoldebau magu plant a rhaid iddynt sicrhau bod sefydliadau, cyfleusterau a gwasanaethau'n cael eu datblygu i ofalu dros blant.
- 3 Rhaid i Bartïon Gwladwriaethau gymryd pob mesur priodol i sicrhau bod gan blant rhieni sy'n gweithio hawl i fanteisio ar wasanaethau a chyfleusterau gofal plant y maent yn gymwys i'w cael.

Erthygl 19

- 1 Rhaid i Bartïon Gwladwriaethau gymryd pob mesur deddfwriaethol, gweinyddol, cymdeithasol ac addysgol sy'n briodol i amddiffyn y plentyn rhag pob ffurf gorfforol neu feddyliol ar drais, anaf neu gamdriniaeth, esgeulustod neu driniaeth esgeulus, camarfer neu gamfanteisio, gan gynnwys camdriniaeth rywiol, tra bo yng

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys ar gyfer y Mesur Hawliau Plant a Phobl Ifanc (Cymru) 2011, RHAN 1. (See end of Document for details)

ngofal rhiant (rhieni), gwarcheidwad (gwarcheidwaid) neu unrhyw berson arall sydd â gofal dros y plentyn.

- 2 Dylai'r mesurau amddiffynnol hynny gynnwys, fel y bo'n briodol, weithdrefnau effeithiol ar gyfer sefydlu rhaglenni cymdeithasol i roi cymorth angenrheidiol i'r plentyn ac i'r rhai sydd â gofal drosto, yn ogystal ag ar gyfer ffurfiau eraill ar atal ac ar gyfer canfod achosion o gam-drin plant fel y'u disgrifiwyd cyn hyn, hysbysu o'r achosion hynny, eu hatgyfeirio, ymchwilio iddynt, eu trin a'u dilyn ac, fel y bo'n briodol, ar gyfer cyfranogiad barnwrol.

Erthygl 20

- 1 Bydd hawlogaeth gan blentyn sydd wedi ei amddifadu dros dro neu'n barhaol o'i amgylchfyd teuluol, neu nad oes modd caniatáu iddo, er lles pennaf ef ei hun, aros yn yr amgylchfyd hwnnw, i gael amddiffyniad a chymorth arbennig a ddarperir gan y Wladwriaeth.
- 2 Rhaid i Bartïon Gwladwriaethau, yn unol â'u cyfreithiau cenedlaethol, sicrhau gofal amgen i blentyn o'r fath.
- 3 Gallai'r gofal hwnnw gynnwys, ymhlith pethau eraill, leoliad maeth, caffala cyfraith Islamaidd, mabwysiad neu, os yw'n angenrheidiol, lleoliad mewn sefydliadau addas ar gyfer gofalu am blant. Wrth bwysu a mesur datrysiadau, rhaid rhoi sylw priodol i'r ffaith ei bod yn ddymunol cael parhad ym magwraeth plentyn ac i'w gefndir ethnig, crefyddol, diwylliannol ac ieithyddol.

Erthygl 21

Rhaid i Bartïon Gwladwriaethau sy'n cydnabod ac yn/neu'n caniatáu'r system fabwysiadu sicrhau mai'r ystyriaeth oruchaf fydd lles pennaf y plentyn a rhaid iddynt:

- (a) sicrhau bod mabwysiad plentyn yn cael ei awdurdodi gan neb ond awdurdodau cymwys sy'n penderfynu, yn unol â'r gyfraith a'r gweithdrefnau sy'n gymwysadwy ac ar sail pob gwybodaeth berthnasol a dibynadwy, y gellir caniatáu'r mabwysiad oherwydd statws y plentyn o ran rhieni, perthnasau a gwarcheidwaid cyfreithiol a bod y personau o dan sylw, os yw'n ofynnol iddynt wneud hynny, wedi cydsynio'n ddeallus â'r mabwysiad ar sail unrhyw gwrsela a oedd yn angenrheidiol;
- (b) cydnabod y gellir ystyried mabwysiad trawswladol fel dull amgen o ofalu am blentyn, os na ellir ei leoli mewn teulu maeth neu deulu mabwysiadol neu os na ellir gofalu am y plentyn mewn unrhyw ffordd addas yn y wlad y tarddodd ohoni;
- (c) sicrhau bod y plentyn y mae mabwysiad trawswladol yn ymwneud ag ef yn mwynhau trefniadau diogelu a safonau sy'n cyfateb i'r rhai sy'n bodoli yn achos mabwysiadu cenedlaethol;
- (d) cymryd pob mesur priodol i sicrhau, yn achos mabwysiad trawswladol, na fydd y lleoliad yn arwain at elw ariannol amhriodol i'r rhai sy'n ymwneud â'r mabwysiad hwnnw;
- (e) hybu, pan fo'n briodol, amcanion yr erthygl bresennol drwy gwblhau trefniadau neu gytundebau dwyochrog neu amlochrog, ac ymdrechu, o fewn y fframwaith hwn, i sicrhau bod lleoliad y plentyn mewn gwlad arall yn cael ei gyflawni gan awdurdodau neu gyrff cymwys.

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys ar gyfer y Mesur Hawliau Plant a Phobl Ifanc (Cymru) 2011, RHAN 1. (See end of Document for details)

Erthygl 22

- 1 Rhaid i Bartion Gwladwriaethau gymryd mesurau priodol i sicrhau y caiff plentyn sy'n ceisio statws ffoadur neu sy'n cael ei ystyried yn ffoadur yn unol â chyfraith ryngwladol neu ddomestig a gweithdrefnau rhyngwladol neu ddomestig sy'n gymwysadwy, p'un a yw'n dod heb neb gydag ef neu'n dod gyda'i rieni neu unrhyw berson arall, amddiffyniad priodol a chymorth dyngarol i fwynhau'r hawliau cymwysadwy sydd wedi eu nodi yn y Confensiwn presennol ac mewn offerynnau hawliau dynol rhyngwladol eraill neu offerynnau dyngarol rhyngwladol eraill y mae'r Gwladwriaethau a enwyd yn Bartion iddynt.
- 2 At y diben hwn, rhaid i Bartion Gwladwriaethau gydweithredu, yn ôl yr hyn sy'n briodol yn eu barn hwy, ag unrhyw ymdrechion gan y Cenhedloedd Unedig a sefydliadau rhynglywodraethol neu anllywodraethol cymwys eraill sy'n cydweithredu gyda'r Cenhedloedd Unedig i amddiffyn a chynorthwyo'r plentyn hwnnw ac i olrhain rhieni unrhyw blentyn sy'n ffoadur neu aelodau eraill o'i deulu er mwyn cael gwybodaeth a fyddai'n angenrheidiol iddo ailymuno â'i deulu. Mewn achosion lle na ellir dod o hyd i unrhyw rieni neu aelodau eraill o'r teulu, rhaid rhoi i'r plentyn yr un amddiffyniad ag unrhyw blentyn arall sydd wedi ei amddifadu'n barhaol neu dros dro o'i amgylchfyd teuluol am unrhyw reswm, fel a nodwyd yn y Confensiwn presennol.

Erthygl 23

- 1 Mae Partion Gwladwriaethau yn cydnabod y dylai plentyn sydd ag anabledd meddyliol neu gorfforol fwynhau bywyd llawn a gweddus, mewn amodau sy'n sicrhau urddas, yn hybu hunandibyniaeth ac yn hwyluso cyfranogiad gweithredol y plentyn yn y gymuned.
- 2 Mae Partion Gwladwriaethau yn cydnabod hawl y plentyn anabl i gael gofal arbennig a rhaid iddynt hyrwyddo'r broses, yn ddarostyngedig i'r adnoddau sydd ar gael, o estyn i'r plentyn cymwys a'r rhai sy'n gyfrifol dros ofalu amdano, y cymorth y mae cais yn cael ei wneud amdano ac sy'n briodol i gyflwr y plentyn ac i amgylchiadau'r rhieni neu'r personau eraill sy'n gofalu am y plentyn a rhaid iddynt sicrhau y caiff y cymorth hwnnw ei estyn iddo.
- 3 Gan gydnabod anghenion arbennig plentyn anabl, rhaid i gymorth a estynnir yn unol â pharagraff 2 o'r erthygl bresennol gael ei roi yn ddi-dâl, pryd bynnag y bo'n bosibl, gan ystyried adnoddau ariannol y rhieni neu'r personau eraill sy'n gofalu am y plentyn, a rhaid iddo fod wedi ei gynllunio i sicrhau bod y plentyn anabl yn cael mynediad effeithiol at addysg, hyfforddiant, gwasanaethau gofal iechyd, gwasanaethau adsefydlu, cyfleoedd i baratoi ar gyfer cyflogaeth a chyfleoedd hamdden, a'i fod yn eu cael, a hynny mewn modd sy'n ei gwneud hi'n hwylus i'r plentyn integreiddio i'r graddau llawnaf posibl â'r gymdeithas ac i ddatblygu fel unigolyn, gan gynnwys datblygu yn ddiwylliannol ac yn ysbrydol.
- 4 Rhaid i Bartion Gwladwriaethau hybu, yn ysbryd cydweithrediad rhyngwladol, y broses o gyfnewid gwybodaeth briodol ym maes gofal iechyd ataliol ac ym maes triniaeth feddygol, seicolegol a gweithredol plant anabl, gan gynnwys lledaenu gwybodaeth ynghylch dulliau adsefydlu, addysg a gwasanaethau galwedigaethol a mynediad at yr wybodaeth honno, gan anelu at alluogi Partion Gwladwriaethau i wella eu galluoedd a'u sgiliau ac ehangu eu profiad yn y meysydd hyn. Yn hyn o beth, rhaid rhoi sylw penodol i anghenion gwledydd sy'n datblygu.

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys ar gyfer y Mesur Hawliau Plant a Phobl Ifanc (Cymru) 2011, RHAN 1. (See end of Document for details)

Erthygl 24

- 1 Mae Partïon Gwladwriaethau yn cydnabod hawl y plentyn i fwynhau'r safon iechyd uchaf y gellir ei chyrraedd ac i gael cyfleusterau ar gyfer trin afiechyd ac adfer i iechyd. Rhaid i Bartïon Gwladwriaethau ymdrechu i sicrhau na chaiff unrhyw blentyn ei amddifadu o'i hawl i gael mynediad at y gwasanaethau gofal iechyd hynny.
- 2 Rhaid i Bartïon Gwladwriaethau fwrw ymlaen â gweithredu'r hawl hon yn llawn ac, yn benodol, rhaid iddynt gymryd mesurau priodol i wneud y canlynol:
 - (a) lleihau cyfradd marwolaethau babanod a phlant;
 - (b) sicrhau bod cymorth meddygol a gofal iechyd angenrheidiol yn cael eu darparu i bob plentyn gyda phwyslais ar ddatblygu gofal iechyd sylfaenol;
 - (c) ymladd afiechydon a diffyg maeth, gan gynnwys o fewn fframwaith gofal iechyd sylfaenol, drwy, ymhlith pethau eraill, ddefnyddio technoleg sydd ar gael yn rhwydd a thrwy ddarparu digon o fwydydd maethlon a dŵr yfed glân, gan ystyried peryglon a risgiau llygredd amgylcheddol;
 - (d) sicrhau gofal iechyd priodol i famau cyn geni ac ar ôl geni plant;
 - (e) sicrhau bod pob segment cymdeithas, yn enwedig rhieni a phlant, yn wybodus, yn gallu cael mynediad at addysg ynghylch iechyd a maeth plant, manteision bwydo ar y fron, hylendid a glanweithdra amgylcheddol ac atal damweiniau ac yn cael cymorth i ddefnyddio gwybodaeth sylfaenol am y materion hynny;
 - (f) datblygu gofal iechyd ataliol, llunio canllawiau i rieni a datblygu addysg a gwasanaethau ynghylch cynllunio teulu.
- 3 Rhaid i Bartïon Gwladwriaethau gymryd pob mesur effeithiol a phriodol gyda golwg ar ddiddymu arferion traddodiadol sy'n niweidiol i iechyd plant.
- 4 Mae Partïon Gwladwriaethau yn ymrwmo i hybu ac annog cydweithrediad rhyngwladol gyda golwg ar sicrhau'n raddol wireddiad llawn yr hawl a gydnabyddir yn yr erthygl hon. Yn hyn o beth, rhaid rhoi sylw penodol i anghenion gwledydd sy'n datblygu.

Erthygl 25

Mae Partïon Gwladwriaethau yn cydnabod hawl plentyn, sydd wedi ei leoli gan yr awdurdodau cymwys er mwyn gofalu am ei iechyd corfforol neu feddyliol, diogelu neu drin yr iechyd hwnnw, i gael adolygiad o bryd i'w gilydd o'r driniaeth sy'n cael ei rhoi i'r plentyn ac o'r holl amgylchiadau eraill sy'n berthnasol i'w leoliad.

Erthygl 26

- 1 Rhaid i Partïon Gwladwriaethau gydnabod yn achos pob plentyn ei hawl i gael budd nawdd cymdeithasol, gan gynnwys yswiriant cymdeithasol, a rhaid iddynt gymryd y mesurau angenrheidiol i sicrhau bod yr hawl hon yn cael ei gwireddu'n llawn yn unol â'u cyfraith genedlaethol.
- 2 Pan fo'n briodol, dylid caniatáu'r budd-daliadau, gan ystyried adnoddau ac amgylchiadau'r plentyn a'r personau sydd â chyfrifoldeb dros gynnal y plentyn, yn ogystal ag unrhyw ystyriaeth arall sy'n berthnasol i gais am fudd-daliadau a wneir gan neu ar ran y plentyn.

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys ar gyfer y Mesur Hawliau Plant a Phobl Ifanc (Cymru) 2011, RHAN 1. (See end of Document for details)

Erthygl 27

- 1 Mae Partïon Gwladwriaethau yn cydnabod hawl pob plentyn i gael safon byw sy'n ddigonol ar gyfer datblygiad corfforol, meddyliol, ysbrydol, moesol a chymdeithasol y plentyn.
- 2 Y rhiant (rhieni) neu'r personau eraill sy'n gyfrifol am y plentyn sy'n bennaf cyfrifol am sicrhau, o fewn eu galluedd a'u gallueddau ariannol, yr amodau byw sy'n angenrheidiol i ddatblygiad y plentyn.
- 3 Rhaid i Bartïon Gwladwriaethau, yn unol â'r amodau cenedlaethol ac o fewn eu moddion, gymryd mesurau priodol i gynorthwyo rhieni a phersonau eraill sy'n gyfrifol am y plentyn i weithredu'r hawl hon ac, os bydd angen, rhaid i Bartïon Gwladwriaethau roi cymorth materol a darparu rhaglenni cynnal, yn enwedig mewn perthynas â maeth, dillad a thai.
- 4 Rhaid i Bartïon Gwladwriaethau gymryd pob mesur priodol i sicrhau bod cynhaliaeth i'r plentyn yn cael ei hadennill o'r rhieni neu'r personau eraill sydd â chyfrifoldeb ariannol dros y plentyn, o fewn y Parti Gwladwriaeth ac oddi dramor. Yn benodol, pan fo'r person sydd â chyfrifoldeb ariannol dros y plentyn yn byw mewn Gwladwriaeth sy'n wahanol i un y plentyn, rhaid i'r Partïon Gwladwriaethau hybu'r broses o gydsynio â chytundebau rhyngwladol neu gwblhau'r cytundebau hynny, yn ogystal â gwneud trefniadau priodol eraill.

Erthygl 28

- 1 Mae Partïon Gwladwriaethau yn cydnabod hawl y plentyn i gael addysg, a chyda golwg ar sicrhau'r hawl hon yn raddol ac ar sail cyfle cyfartal, rhaid iddynt, yn benodol:
 - (a) gwneud addysg gynradd yn orfodol a threfnu iddi fod ar gael yn ddi-dâl i bawb;
 - (b) hybu datblygiad gwahanol ffurfiau ar addysg uwchradd, gan gynnwys addysg gyffredinol a galwedigaethol, trefnu iddynt fod ar gael ac o fewn cyrraedd pob plentyn, a chymryd mesurau priodol megis cyflwyno addysg ddi-dâl a chynnig cymorth ariannol pan fo angen;
 - (c) trefnu bod addysg uwch o fewn cyrraedd pawb ar sail galluedd drwy bob ffordd bosibl;
 - (d) trefnu bod gwybodaeth a chanllawiau addysgol a galwedigaethol ar gael ac o fewn cyrraedd pob plentyn;
 - (e) cymryd mesurau i annog presenoldeb rheolaidd mewn ysgolion ac i leihau cyfraddau gadael yn rhy gynnar.
- 2 Rhaid i Bartïon Gwladwriaethau gymryd pob mesur priodol i sicrhau y caiff disgyblaeth ysgol ei gweinyddu mewn modd sy'n gyson ag urddas ddynol y plentyn ac yn cydymffurfio â'r Confensiwn presennol.
- 3 Rhaid i Bartïon Gwladwriaethau hybu a annog cydweithrediad rhyngwladol mewn materion sy'n ymwneud ag addysg, yn enwedig gyda golwg ar gyfrannu at y broses o gael gwared ar anwybodaeth ac anllythrennedd ledled y byd a hwyluso mynediad at wybodaeth wyddonol a thechnegol a dulliau addysgu modern. Yn hyn o beth, rhaid rhoi sylw penodol i anghenion gwledydd sy'n datblygu.

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys ar gyfer y Mesur Hawliau Plant a Phobl Ifanc (Cymru) 2011, RHAN 1. (See end of Document for details)

Erthygl 29

- 1 Mae Partïon Gwladwriaethau yn cytuno bod rhaid cyfeirio addysg y plentyn at y canlynol:
 - (a) datblygu personoliaeth, doniau a galluoedd meddyliol a chorfforol y plentyn hyd eithaf eu potensial;
 - (b) magu parch at hawliau dynol a rhyddidau sylfaenol, ac at yr egwyddorion sydd wedi eu corffori yn Siarter y Cenhedloedd Unedig;
 - (c) magu parch at rieni'r plentyn, ei hunaniaeth ddiwylliannol, ei iaith a'i werthoedd ei hun, at werthoedd cenedlaethol y wlad lle mae'r plentyn yn byw, y wlad y gall ei fod yn tarddu ohoni, ac at wareiddiadau sy'n wahanol i un ei hun;
 - (d) paratoi'r plentyn ar gyfer bywyd cyfrifol mewn cymdeithas rydd, mewn ysbryd dealltwriaeth, heddwch, goddefgarwch, cydraddoldeb rhwng y rhywiau, a chyfeillgarwch ymhlith yr holl bobloedd, grwpiau ethnig, cenedlaethol a chrefyddol a phersonau o darddiad brodorol;
 - (e) magu parch at yr amgylchedd naturiol.
- 2 Rhaid peidio â dehongli unrhyw ran o'r erthygl bresennol nac erthygl 28 yn y fath fodd ag i amharu ar ryddid unigolion a chyrrff i sefydlu a chyfarwyddo sefydliadau addysgol, a bydd hynny'n ddarostyngedig bob amser i'r rheidrwydd i ddilyn yr egwyddor a nodwyd ym mharagraff 1 o'r erthygl bresennol ac i'r gofynion bod rhaid i'r addysg a roddir yn y sefydliadau hynny gydymffurfio ag unrhyw safonau gofynnol a osodir gan y Wladwriaeth.

Erthygl 30

Yn y Gwladwriaethau hynny lle mae lleiafrifoedd ethnig, crefyddol neu ieithyddol neu bersonau o darddiad brodorol yn bodoli, rhaid peidio â gwrthod hawl i blentyn sy'n perthyn i'r lleiafrif hwnnw, neu sy'n frodor, i fwynhau mewn cymuned ag aelodau eraill o'i grŵp, ei ddiwylliant ei hun, i broffesu ac arfer ei grefydd ei hun, neu i ddefnyddio ei iaith ei hun.

Erthygl 31

- 1 Mae Partïon Gwladwriaethau yn cydnabod hawl y plentyn i orffwys a chael hamdden, i chwarae ac ymroi i weithgareddau adloniadol sy'n briodol i oedran y plentyn ac i gymryd rhan ddirwystr mewn bywyd diwylliannol a'r celfyddydau.
- 2 Rhaid i Bartïon Gwladwriaethau barchu a hybu hawl y plentyn i gymryd rhan lawn mewn bywyd diwylliannol a chelfyddydol a rhaid iddynt hyrwyddo'r broses o ddarparu cyfleoedd priodol a chyfartal ar gyfer gweithgareddau diwylliannol, celfyddydol ac adloniadol a gweithgareddau hamdden.

Erthygl 32

- 1 Mae Partïon Gwladwriaethau yn cydnabod hawl y plentyn i gael ei amddiffyn rhag unrhyw gamfanteisio economaidd a rhag cyflawni unrhyw waith sy'n debyg o fod yn beryglus neu o amharu ag addysg y plentyn, neu o niweidio iechyd y plentyn neu ei ddatblygiad corfforol, meddyliol, ysbrydol, moesol neu gymdeithasol.
- 2 Rhaid i Bartïon Gwladwriaethau gymryd mesurau deddfwriaethol, gweinyddol, cymdeithasol ac addysgol i sicrhau bod yr erthygl bresennol yn cael ei gweithredu. I'r perwyl hwn, a chan roi sylw i ddarpariaethau perthnasol offerynnau rhyngwladol eraill, rhaid i Bartïon Gwladwriaethau, yn benodol:

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys ar gyfer y Mesur Hawliau Plant a Phobl Ifanc (Cymru) 2011, RHAN 1. (See end of Document for details)

- (a) darparu ar gyfer oedran isaf neu oedrannau isaf i gael derbyniad i gyflogaeth;
- (b) darparu ar gyfer rheoleiddio oriau ac amodau cyflogaeth yn briodol;
- (c) darparu ar gyfer cosbau priodol neu sancsiynau eraill i sicrhau y caiff yr erthygl bresennol ei gorfodi'n effeithiol.

Erthygl 33

Rhaid i Bartïon Gwladwriaethau gymryd pob mesur priodol, gan gynnwys mesurau deddfwriaethol, gweinyddol, cymdeithasol ac addysgol, i amddiffyn plant rhag unrhyw ddefnydd anghyfreithlon ar gyffuriau narcotig a sylweddau seicotropig fel y'u diffinnir yn y cytuniadau rhyngwladol perthnasol, ac i atal unrhyw ddefnydd ar blant yn y gwaith anghyfreithlon o gynhyrchu a masnachu'r sylweddau hynny.

Erthygl 34

Mae Partïon Gwladwriaethau yn ymrwmo i amddiffyn y plentyn rhag pob ffurf ar gamfanteisio'n rhywiol a cham-drin yn rhywiol. At y dibenion hyn, rhaid i Bartïon Gwladwriaethau gymryd yn benodol bob mesur cenedlaethol, dwyochrog ac amlochrog sy'n briodol i atal unrhyw berson neu bersonau rhag:

- (a) cymell neu orfodi plentyn i ymgymryd ag unrhyw weithgaredd rhywiol anghyfreithlon;
- (b) camfanteisio ar blant drwy eu defnyddio mewn gweithgareddau puteinio neu arferion rhywiol anghyfreithlon eraill;
- (c) camfanteisio ar blant drwy eu defnyddio mewn perfformiadau a deunyddiau pornograffig.

Erthygl 35

Rhaid i Bartïon Gwladwriaethau gymryd pob mesur cenedlaethol, dwyochrog ac amlochrog i atal herwyddio, gwerthu neu fasnachu plant at unrhyw ddiben neu ar unrhyw ffurf.

Erthygl 36

Rhaid i Bartïon Gwladwriaethau amddiffyn y plentyn rhag unrhyw ffurf arall ar gamfanteisio sy'n niweidiol i unrhyw agweddau ar les y plentyn.

Erthygl 37

Rhaid i Bartïon Gwladwriaethau sicrhau:

- (a) na chaiff unrhyw blentyn ei arteithio na'i orfodi i ddiodef triniaeth arall neu gosb arall sydd yn greulon, yn annynol neu'n ddiraddiol. Rhaid peidio â gosod cosb ddiennyddio neu garcharu am oes heb bosibilrwydd o ryddhad am dramgwyddau a gyflawnwyd gan bersonau sydd o dan ddeunaw mlwydd oed;
- (b) na chaiff unrhyw blentyn ei amddifadu yn anghyfreithlon neu'n fympwyol o'i ryddid. Rhaid i'r broses o arestio, cadw neu garcharu plentyn gydymffurfio â'r gyfraith a rhaid peidio â'i defnyddio ond pan fetho popeth arall a rhaid ei defnyddio am y cyfnod priodol byrraf;
- (c) y caiff pob plentyn a amddifadir o'i ryddid ei drin â dyngarwch a pharch at urddas gynhenid y person dynol, ac mewn modd sy'n cymryd i ystyriaeth anghenion personau o'i oedran. Yn benodol, rhaid i bob plentyn a amddifadir o'i ryddid gael ei wahanu oddi

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys ar gyfer y Mesur Hawliau Plant a Phobl Ifanc (Cymru) 2011, RHAN 1. (See end of Document for details)

wrth oedolion oni fernir y byddai er lles pennaf y plentyn i beidio â gwneud hynny a chael hawl i gadw cysylltiad â'i deulu drwy ohebiaeth ac ymweliadau, oddigerth mewn amgylchiadau eithriadol;

- (d) bydd gan bob plentyn a amddifadir o'i ryddid hawl i gael mynediad buan at gymorth cyfreithiol a chymorth priodol arall, yn ogystal â hawl i herio cyfreithlondeb y weithred o'i amddifadu o'i ryddid gerbron llys neu awdurdod cymwys, annibynnol a diduedd arall, ac i gael penderfyniad buan ar unrhyw achos o'r fath.

Erthygl 38

- 1 Mae Partïon Gwladwriaethau yn ymrwmo i barchu rheolau cyfraith ddyngarol ryngwladol sy'n gymwysadwy iddynt mewn gwrthdrawiadau arfog sy'n berthnasol i'r plentyn ac i sicrhau bod y rheolau hynny'n cael eu parchu.
- 2 Rhaid i Bartïon Gwladwriaethau gymryd pob mesur dichonadwy i sicrhau na fydd personau sydd heb gyrraedd pymtheng mlwydd oed yn cymryd rhan uniongyrchol mewn ymladdiadau.
- 3 Rhaid i Bartïon Gwladwriaethau ymatal rhag recriwtio unrhyw berson sydd heb gyrraedd pymtheng mlwydd oed i'w lluoedd arfog. Wrth recriwtio ymhlith y personau hynny sydd wedi cyrraedd pymtheng mlwydd oed ond nad ydynt wedi cyrraedd deunaw mlwydd oed, rhaid i Bartïon Gwladwriaethau ymdrechu i roi blaenoriaeth i'r rhai hynaf.
- 4 Yn unol â'u rhwymedigaethau o dan gyfraith ddyngarol ryngwladol i amddiffyn y boblogaeth sifil mewn gwrthdrawiadau arfog, rhaid i Bartïon Gwladwriaethau gymryd pob mesur dichonadwy i sicrhau bod plant y mae gwrthdaro arfog yn effeithio arnynt yn cael gofal ac yn cael eu hamddiffyn.

Erthygl 39

Rhaid i Bartïon Gwladwriaethau gymryd pob mesur priodol i hybu adferiad corfforol a seicolegol ac ailintegreiddiad cymdeithasol plentyn sydd wedi dioddef gan: unrhyw ffurf ar esgeuluso, camfanteisio neu gam-drin; arteithio neu unrhyw ffurf arall ar driniaeth neu gosb sy'n greulon, yn annynol neu'n ddiraddiol; neu gan wrthdrawiadau arfog. Rhaid i'r cyfryw adferiad ac ailintegreiddiad ddigwydd mewn amgylchedd sy'n meithrin iechyd, hunan-barch ac urddas y plentyn.

Erthygl 40

- 1 Mae Partïon Gwladwriaethau yn cydnabod yr hawl sydd gan bob plentyn yr honnir neu y cydnabyddir ei fod wedi torri'r gyfraith trosedd, neu y cyhuddir ef o wneud hynny, i gael ei drin mewn modd sy'n gyson â dyrchafu synnwyr y plentyn o'i urddas a'i werth, sy'n atgyfnerthu parch y plentyn at hawliau dynol a rhyddidau sylfaenol personau eraill sy'n cymryd i ystyriaeth oedran y plentyn a'r ffaith ei bod yn ddymunol hybu ailintegreiddiad y plentyn a bod y plentyn yn derbyn rôl adeiladol mewn cymdeithas.
- 2 I'r perwyl hwn, ac o roi sylw i ddarpariaethau perthnasol offerynnau rhyngwladol, rhaid i Bartïon Gwladwriaethau sicrhau, yn benodol:
 - (a) na fydd unrhyw honiad, cyhuddiad na chydabyddiaeth bod unrhyw blentyn wedi torri'r gyfraith trosedd oherwydd gweithredoedd neu anweithiau nad oeddent wedi eu gwahardd gan y gyfraith genedlaethol neu ryngwladol adeg eu cyflawni;

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys ar gyfer y Mesur Hawliau Plant a Phobl Ifanc (Cymru) 2011, RHAN 1. (See end of Document for details)

- (b) bod gan bob plentyn, yr honnir ei fod wedi torri'r gyfraith trosedd neu y cyhuddir ef o wneud hynny, y gwarantau canlynol o leiaf:
- (i) ei fod yn cael ei ragdybio'n ddieuog hyd nes y profir ei fod yn euog yn ôl y gyfraith.
 - (ii) ei fod yn cael ei hysbysu'n fuan ac yn uniongyrchol o'r cyhuddiadau yn ei erbyn, ac, os yw'n briodol, drwy ei rieni neu ei warcheidwaid cyfreithiol, ac i gael cymorth cyfreithiol neu gymorth priodol arall i baratoi a chyflwyno ei amddiffyniad;
 - (iii) ei fod yn cael awdurdod neu gorff barnwrol sy'n gymwys, yn annibynnol ac yn ddiuedd i benderfynu'r mater mewn gwrandawriad teg yn ôl y gyfraith, ym mhresenoldeb cynhorthwy cyfreithiol neu gynhorthwy priodol arall ac, oni fernir nad yw er lles pennaf y plentyn, yn benodol, o ystyried ei oedran neu ei sefyllfa, ei rieni neu ei warcheidwaid cyfreithiol;
 - (iv) ei fod yn peidio â chael ei orfodi i roi tystiolaeth neu i gyffesu ei fod yn euog; ei fod yn cael holi tystion gelyniaethus neu beri iddynt gael eu holi ac yn cael sicrhau bod tystion ar ei ran yn cymryd rhan ac yn cael eu holi o dan amodau cydraddoldeb;
 - (v) os bernir ei fod wedi torri'r gyfraith trosedd, ei fod yn cael awdurdod neu gorff barnwrol uwch yn ôl y gyfraith sy'n gymwys, yn annibynnol ac yn ddiuedd i adolygu'r penderfyniad hwn ac unrhyw fesurau a osodir o ganlyniad iddo;
 - (vi) ei fod yn cael cynhorthwy di-dâl cyfieithydd os nad yw'r plentyn yn gallu deall neu siarad yr iaith sy'n cael ei defnyddio;
 - (vii) bod ei breifatrwydd yn cael ei barchu'n llawn ym mhob cam o'r rheithdrefn.
- 3 Rhaid i Bartïon Gwladwriaethau geisio hybu'r broses o sefydlu cyfreithiau, gweithdrefnau, awdurdodau a sefydliadau sy'n gymwysadwy yn benodol i blant yr honnir neu y cydnabyddir eu bod wedi torri'r gyfraith trosedd, neu y cyhuddir hwy o wneud hynny, ac, yn benodol:
- (a) pennu oedran isaf y rhagdybir na fydd galluedd gan blant sydd oddi tano i dorri'r gyfraith trosedd;
 - (b) pryd bynnag y bo'n briodol ac yn ddymunol, mesurau i ymdrin â phlant o'r fath heb ddefnyddio rheithdrefn farnwrol, ar yr amod bod hawliau dynol a threfniadau diogelu cyfreithiol yn cael eu parchu'n llawn.
- 4 Rhaid i amryw o drefniadaethau, megis gorchmynion gofalu, cyfarwyddo a goruchwyllo; cwnsela; profiannaeth; gofal maeth; addysg a rhaglenni hyfforddiant galwedigaethol a dewisiadau eraill heblaw gofal sefydliadol fod ar gael i sicrhau bod plant yn cael eu trin mewn modd sy'n briodol i'w llesiant ac yn gymesur â'u hamgylchiadau a'r tramgwydd.

Erthygl 41

Ni fydd dim yn y Confensiwn presennol yn effeithio ar unrhyw ddarpariaethau sy'n fwy ffafriol i wireddu hawliau'r plentyn ac a allai fod wedi eu cynnwys:

- (a) yng nghyfraith Parti Gwladwriaeth; neu
- (b) mewn cyfraith ryngwladol sydd mewn grym ar gyfer y Wladwriaeth honno.

Newidiadau i ddeddfwriaeth:

Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys ar gyfer y Mesur Hawliau Plant a Phobl Ifanc (Cymru) 2011, RHAN 1.